

Hva skal vi leve av i Finnmark?

Dette spørsmålet stiller Hammerfest-ordføreren i et innlegg 01.09.2023. Hva han mener vi skal leve av kommer ikke så klart fram i innlegget, men det som kommer helt klart fram er hvem han mener er hovedfienden i arbeidet for å utvikle Finnmark. Det er Norske Samers Riksforbund, og dermed ledelsen i Sametinget.

Hva Wikstrøm mener vi skal leve av kommer tydeligere fram i andre innlegg og ikke minst i hans handlinger som ordfører, først i Kvalsund og nå i Hammerfest. Han har i mange år vært blant de fremste forkjemperne for Nussir-gruva og annen gruvedrift, han ønsker utvida olje- og gassutvinning og han ønsker vindkraftutbygging. De to siste nært forent i elektrifiseringa av Melkøya. Han er en framtreddende representant for det som tidligere gjerne blei kalt kraftsosialisme, men som nå bare er kraftkapitalisme.

Et mantra for Wikstrøm og Arbeiderpartiet er vekst. Alle land, alle fylker, alle kommuner og bygder skal ha vekst. Vekst i folketallet, vekst i produksjonen, vekst i forbruket. I dag forbruker verdens befolkning omlag 1,7 ganger det jorda har kapasitet til å gi, det vil si at vi hvert år tærer kraftig på det vi skal leve av i framtida. Om alle forbrukte som Norge, ville vi ha brukt ressursene til 3 jordkloder, noe som ville føre til kollaps på kort tid. Dette er advart mot i 50 år, siden norske og utenlandske forskere skreiv boka "Limits to Growth". Advarslene har aldri slått inn i Arbeiderpartiet, som fortsatt ønsker en ubegrensa vekst, også på bekostning av det lille som er igjen av natur i verden.

Satsingsområdene til Wikstrøm og Ap er nettopp de næringene som belaster naturen aller mest. De belaster også de naturbaserte næringene, som fiske, jordbruk, reindrift og dermed også videreforedling basert på disse.

Wikstrøm skriver at han har trått sine barne- og ungdomsskritt i Finnmark. Undertegna kan ikke skryte av det, da jeg var hele 22 år da jeg kom hit, men ettersom jeg nok har flest år i fylket av oss, tillater jeg meg å være meningsberettiget. Jeg har bodd 13 år i den kommunen Wikstrøm er ordfører for. Mesteparten av tida arbeida jeg i fiskeindustrien. Da jeg kom til Finnmark i 1974, var fiske og fiskeindustri grunnlaget for bosettinga langs hele kysten, fra Loppa til Sør-Varanger. Etter hvert gikk den mer og mer tilbake. Feilslåtte reguleringer, rovfiske på fjordene, kvoteoverføringer fra kystflåte til trålere, innføring av fabrikktrålere og overføring av bearbeiding til utlandet, supplert med regelverk påtvunget gjennom EØS – alt dette førte til sammen til en katastrofal nedgang i kystfiske, fiskeforedling og bosetting i fiskeværa. I industrien blei vi færre og færre for hvert år og da jeg tok noen måneders pause fra arbeidet i fiskeindustrien, var det ingen vei tilbake. En gang var vi landets største fiskeindustribedrift, nå er den helt borte. I løpet av den tida jeg var der hørte jeg knapt et ord fra Arbeiderpartiet sine ledere i Hammerfest og Finnmark om fiskerinæringa. De var da bare opptatt av olje, gass og vannkraftutbygging. Etter hvert supplert av gruver og vindkraft.

I dag har denne utbygginga av kraft og industri fått et nytt navn. Nå heter det "grønt skifte". Som Wikstrøm skriver: "Grønt skifte er helt sentralt og krever kraftlinjer og produksjon." I utgangspunktet skulle et grönt skifte være en endring til en mer naturvennlig politikk, nå har det blitt navnet på den mest naturfiendtlige politikken. I en artikkel i Dagens Næringsliv i fjor sto det: "Hammerfest-ordfører Terje Wikstrøm (Ap) vil bore mer for å få til det grønne skiftet: – Vi må lete etter mer olje og gass". Unnskyld, har jeg misforstått totalt? Skulle ikke det grønne skiftet være veien **bort fra** forbrenning av olje? Hva er grönt skifte med å fylle Repparfjorden med gruveavfall?

Jo, det finnes et alternativ, en utvikling av Finnmark uten rasering av natur. Det aller viktigste tiltaket er gjenreising av kystfiske og fiskeindustri. Det neste er gjenreising av jordbruket og foredlinga av jordbruksprodukter. (På den tida jeg har bodd i Finnmark er det lagt ned hundrevis av gårder, flere slakterier og meierier.) Reindrifta har trolig ikke noe potensiale til større direkte sysselsetting enn i dag, men de arbeidsplassene som er, må bevares, noe som bl.a. krever stans i arealinngrep. Finnmark har stort potensiale innenfor kultur næringer og turisme, men det krever at naturgrunnlaget for kulturen bevares og at vi bevarer en intakt natur å vise turistene.

Dette må være grunnlaget, men det finnes også ei rekke andre muligheter. Den digitale utviklinga, som vi har sett ikke minst i korona-tida, gjør at vi kan bo desentralisert og arbeide i

nasjonale og internasjonale institusjoner. Vi kan avlaste presset på Oslo og andre storbyer med å flytte ut både hele statsinstitusjoner og deler av dem. Hvorfor skulle ikke f.eks. en tredel av de ansatte ved Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og Miljødirektoratet kunne bo i Finnmark? Det samme gjelder private selskaper f.eks. innenfor datateknologi, forlag, osv. osv.

Hva har Wikstrøm og hans parti gjort for primærnæringene i Finnmark og foredlingen fra dem? Hva har de gjort for å flytte ut arbeidsplasser i offentlig forvaltning? Helt fra gjenreisningstida har de stått for en sentraliseringspolitikk. I stedet for å gå til angrep på samiske organisasjoner og reindrift bør de gå i seg sjøl. Da jeg kom til Finnmark var de to største arbeidsplassene Findus og Sydvaranger. En ting er helt sikkert: De samiske organisasjonene er helt uskyldige i at de blei nedlagt. Jeg er ikke like sikker på at Ap er like uskyldig.

Svein Lund